

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กำแพงเพชร เขต ๒

THE IMPLEMENTATION OF GOOD GOVERNANCE OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE IN KLONGLAN OF KAMPHAENGPHET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

นางบุญทริกา พาสutti

Mrs.Boontarika Pasutti

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ๒) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ๓) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรย่อยของหลักธรรมาภิบาลกับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา และ ๔) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทาง การพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๗๑ คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากผู้อำนวยการโรงเรียน ในเขตอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๕ โรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๒ โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๗ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ๒ ตัว แบบสเปียร์แมน (Spearman rank-order correlation coefficient) และสรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทั้ง ๔ ข้อ

เมื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรย่อยของหลักธรรมาภิบาลกับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ จึงต้องยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทั้ง ๖ ข้อ

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารโรงเรียนจะไม่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานทุกกลุ่มงานของโรงเรียน และแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ คือ ผู้บริหารต้องนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ทุกด้าน กำหนดนโยบายและประกาศต่อสาธารณะให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกัน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนทุกด้าน และผู้บริหารต้องมุ่งมั่น จริ่งใจ จริ่งจัง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นธรรม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบ ที่สำคัญต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นตัวอย่างให้แก่บุคลากรทุกคนได้ และจะเกิดความศรัทธาให้ความร่วมมือกับผู้บริหารอย่างเต็มที่ และนำหลักธรรมพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลมาช่วยในการบริหารงาน คือ ยกกระตือรือร้นให้หลุดพ้นจากความคิดที่ไม่ถูกต้อง ไม่งาม (อกุศลมูล) ทำความดี เสียสละ เกื้อกูลกัน (บุญกิริยาวัตถุ) พร้อมรับฟังการกล่าวตำหนิจากคนอื่น (ปรโตโฆสะ สัมมาทิฐิ) วางตัวสม่ำเสมอ เคารพคนอื่น (สมานัตตา) และทศพิธราชธรรม ๑๐ หลักธรรมสำหรับผู้บริหาร

ABSTRACT

The objectives of this study were as follows: 1) to implement good governance principle of school Administrators under the office in Klonglan of Kamphaengphet primary educational service area office 2. 2) to compare the good governance of school Administrators under the office in Klonglan of Kamphaengphet primary educational service area office 2 classifying by personal factors. 3) to study the correlation of sub-variables to overall good governance of school Administrators. 4) to analyze problems, barriers and suggestions to develop good governance of school Administrators under the office in Klonglan of Kamphaengphet primary educational service area office 2

The sample of this research consisted of 171 teachers. The method of the study was mixed research; Firstly the quantitative method by means of survey research had been used later the quantitative research by In-Depth Interview had been done by research herself. The Key Informants composed of school administrators and Pariyattidhamma administrators including 7 persons. The research tools were questionnaire and Interview form. The Analysis of data had been performed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One way ANOVA and Spearman rank order correlation coefficient. The conclusion of the problems and suggestions were synthesized. The opinions of teachers towards using good governance of administrators were in high level.

When comparing the teachers' opinions towards using good governance classifying by gender, age, Educational level and working experience; it was found that there were no significant difference at .05 level. Therefore the four hypotheses had been rejected.

The correlation of sub-variables were in positive high level with overall good governance at .01 level. Therefore the six hypotheses had been accepted.

The implementation of good governance towards every school group should be succeed if administrators had applied every administrators of good governance. The school administrators should declare the school policy to the public. The administrators should encourage teachers to comprehend and understand the good governance completely. The administrators should be idols of school teachers. The administrators should bring the Buddhadhamma Principles which were related to good governance to develop school works. The teachers should raise their mind from Akusalamula. The administrators should practice Punnakiriyavatthu, Sammaditthi, Samanattata and Dasapitradhamma.

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ เกิดการเชื่อมต่อระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการสื่อสารโทรคมนาคม ที่อาศัยเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูงเข้ามารวมกันทำให้มีลักษณะโลกไร้พรมแดน ส่งผลให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป^๑ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และความเจริญทางเทคโนโลยีที่รุดหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง มีผลให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและ

^๑เจริญ เจษฎาวัลย์, การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล, (กรุงเทพฯ: พอติ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓ – ๑๕.

การเมืองของประเทศต่างๆ ทั่วโลกมากกว่าอดีตที่ผ่านมา ประเทศใดที่มีการเตรียมความพร้อมย่อมสามารถเผชิญและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที ดังนั้นจึงพบว่าในเวลานี้และในอนาคตข้างหน้าประเทศต่างๆ กำลังให้ความสำคัญต่อการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศชาติของตนในอันที่จะสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกได้ทันสถานการณ์^๒

ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน^๓

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ มีแนวความคิดหลักคือ ภายในบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทยในอนาคตตลอดทั้งการทบทวนผลการพัฒนาและสถานะของประเทศได้สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างการพัฒนาของประเทศที่ไม่สมดุลไม่ยั่งยืนและอ่อนไหวต่อผลกระทบจากความผันผวนของปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนกระบวนทรรศนะ การพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้การพัฒนาและการบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลางบนพื้นฐานดุลยภาพเชิงพลวัตของการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกด้านของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยการวิเคราะห์อย่างมี “เหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมืองโดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความอ่อนจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและ

^๒วิภาส ทองสุทธิ, การบริหารจัดการที่ดี, (กรุงเทพมหานคร: อินทภาษ, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^๓สุดจิต นิมิตรกุล, กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี, (กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๒๔.

ประเทศชาติ นอกจากนี้ยังได้ยึดความสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วย^๕

ด้านการจัดการศึกษาได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาบัญญัติไว้ที่เกี่ยวกับการบริหาร และจัดการศึกษาไว้ในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา ๓๙ กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้รับบริการและชุมชนโดยชอบ ดังนั้น การกระจายอำนาจการบริหารยังสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีอิสระมีความคล่องตัว ในการบริหารตนเองมากขึ้นทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักปรับเปลี่ยนบทบาทและทำหน้าที่ตามบทบาทใหม่ให้ได้ นอกจากนี้มีหน่วยตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษา มีความเต็มใจที่จะเข้ารับบริการและให้การส่งเสริม สนับสนุน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วย^๕

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ การบริหารและการปฏิบัติราชการกระทรวงในทุกระดับ จะต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการ การปฏิบัติของทุกหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและประสานสอดคล้องกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาที่ถูกต้อง รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของสังคม ส่วนนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของ ความเป็นไทยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดของตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ดังนี้ สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน เร่งรัดการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ปรับปรุง ระบบของโรงเรียนให้เป็นแบบร่วมคิดร่วมทำ การมีส่วนร่วม และการประสานงาน สามารถใช้เครือข่ายการพัฒนาการศึกษา ระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ กลุ่มบุคคล องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรสังคมอื่น เร่งปรับระบบการบริหารงานบุคคลมุ่งเน้นความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรมให้เป็นปัจจัย หนุนในการเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพ ขวัญและกำลังใจ สร้างภาวะจงใจ แรงบันดาลใจและความรับผิดชอบ ในความสำเร็จตามภาระหน้าที่ และนโยบายสำนักงาน

^๕แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑, (กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์, ๒๕๔๕), หน้า ๓๕.

^๕“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕,”
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙, ตอนที่ ๑๒๓ ก (๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕) : ๑๘.

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาบูรณาการการทำงาน เน้นบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการรับผิดชอบต่อการทำงานในทุกระดับและเน้นการมีส่วนร่วม ขององค์กรบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็งและเป็นกลไกพันธมิตร^๖

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปฐมวัยและประถม/มัธยม) ในเขตอำเภอลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำนวน ๓๐ แห่ง พบว่า โรงเรียนในเขตอำเภอลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาทั้งสองระดับ จำนวน ๑๓ แห่ง และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาทั้งสองระดับ จำนวน ๑๗ แห่ง^๗ จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของโรงเรียนในเขตอำเภอลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ส่วนใหญ่โรงเรียนไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาทั้งสองระดับ ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ ๕ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีระดับคุณภาพต้องปรับปรุง ดังนั้น โรงเรียนในเขตอำเภอลองลานได้ดำเนินการตามภารกิจ โดยเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ จุดเน้นและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของโรงเรียนในเขตอำเภอลองลาน พัฒนาแก้ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในเขตอำเภอลองลาน ดังนี้ ๑) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การอบรมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ รูปแบบ English for Intergrated Studies (EIS) Thai Version ๒) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๓) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ๔) พัฒนาคุณภาพการคิดสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ๕) นิเทศ ๑๐๐% และ ๖) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาด้วยกระบวนการพาคิดพาทำ^๘

โรงเรียนเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาและให้บริการการศึกษา แก่ประชาชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียน ในการจัดการศึกษาโรงเรียนสามารถที่จะนำเอาหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้เพื่อสร้างระบบงานให้ทันสมัย ปลุกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม รู้วิธีจัดการกับของเสียที่เกิดจากการบริโภค ในการบริหารโรงเรียนนั้น พฤติกรรมด้าน

^๖ กลุ่มนโยบายและแผน, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘, (กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒, ๒๕๕๗), หน้า ๒๘ - ๖๑.

^๗ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒, ผลประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปฐมวัยและประถม/มัธยม), [ซีดี-รอม], ๒๕๕๖.

^๘ กลุ่มนโยบายและแผน, รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗, (กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒, ๒๕๕๗), หน้า ๑๘ - ๓๓.

คุณธรรมของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก การที่ผู้บริหารมีคุณธรรมจะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างดี เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถจูงใจให้บุคคลมีความพึงพอใจและยินดีที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ เกิดความสามัคคีมีความรักใคร่ปรองดองกันฉันท์มิตร ผู้บริหารจะต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า^๙ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน

จากการศึกษานโยบายการบริหารจัดการและการบริหารงานของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ดังกล่าว หากผู้บริหารดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล จะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ว่ามีระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างไร เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เป็นข้อมูลเชิงการปฏิบัติสำหรับพัฒนาต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ซึ่งจะเป็แนวทางนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

๑. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๑ เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๑.๒ เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๑.๓ เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรย่อยของหลักธรรมาภิบาลกับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

^๙ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๗), ภาคผนวก ๓.

๑.๔ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๒. ขอบเขตการวิจัย

๒.๑ ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ซึ่งใช้หลักธรรมาภิบาล ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

๒.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำนวน ๓๐ โรงเรียน ข้าราชการครู ๓๑๓ คน

๒) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^{๑๐} จากข้าราชการครูทั้งหมด สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยได้เลือกโรงเรียนใช้วิธีจับสลากสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๗๑ คน

๒.๓ ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ๑) เพศ ๒) อายุ ๓) ระดับการศึกษา ๔) ประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ มี ๖ ด้าน คือ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า

๒.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำนวน ๓๐ โรงเรียน

๒.๕ ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

^{๑๐} Krejcie, R.V. , D.W. Morgan, “Determining Sample Size for Research Activities”, *Educational and Psychological Measurement*, vol. 30 No. 3: 608.

จำนวน ๕ คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองมดแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองแขงวิทยา และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองพลูประชาสรรค์

ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๒ รูป ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดมอศรีฐิติ และโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดไพโรสถ์รัตนาราม (วัดป่า) อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๗ รูป/คน

๒.๖ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๖ โดยเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ข้าราชการครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๕ หลักนิติธรรมมีความสัมพันธ์กับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

๑.๕.๖ หลักคุณธรรมมีความสัมพันธ์กับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

๑.๕.๗ หลักความโปร่งใสมีความสัมพันธ์กับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

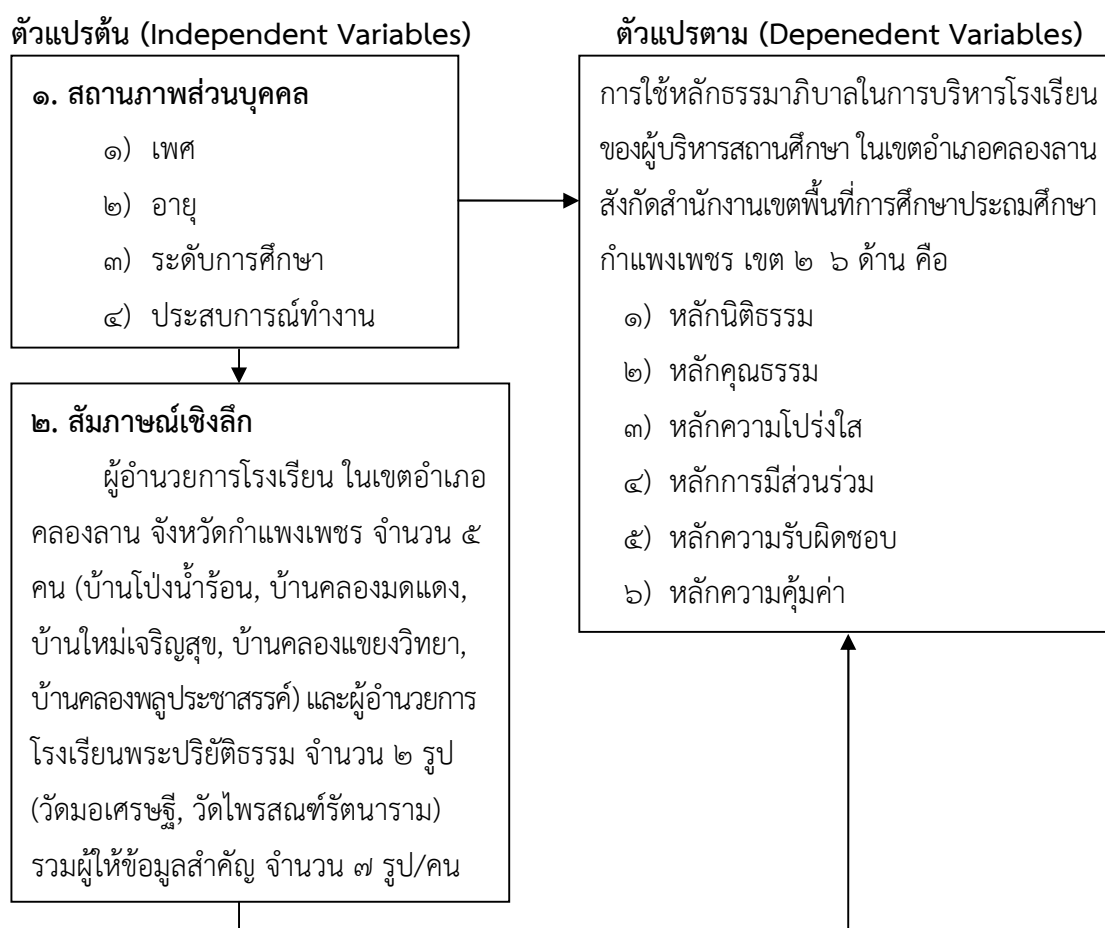
๑.๕.๘ หลักการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

๑.๕.๙ หลักความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

๑.๕.๑๐ หลักความคุ้มค่ามีความสัมพันธ์กับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

๔. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ด้วยระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ใน ๖ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านหลักความคุ้มค่า^{๑๑} ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

^{๑๑} สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒), หน้า ๓๐-๓๑.

๕. วิธีดำเนินการวิจัย

๕.๑ รูปแบบการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีแบบผสมผสาน (Mixed Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากผู้อำนวยการโรงเรียน ในเขตอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๕ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน โรงเรียนบ้านคลองมดแดง โรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข โรงเรียนบ้านคลองแขวงวิทยา โรงเรียนบ้านคลองพลูประชาสรรค์ และผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๒ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดมอเศรษฐี และโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดไพรสนต์รัตนาราม (วัดป่า) อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๗ รูป/คน

๕.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำนวน ๓๐ โรงเรียน ข้าราชการครู ๓๑๓ คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จับสลากลุ่มได้จำนวน ๑๔ โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน ๑๗๑ คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำนวน ๕ คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองมดแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองแขวงวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองพลูประชาสรรค์ และผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๒ รูป ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดมอเศรษฐี และโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดไพรสนต์รัตนาราม (วัดป่า) อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๗ รูป/คน

๕.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

๕.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการป้อนข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแยกตามวัตถุประสงค์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอำเภเทพพร เขต ๒ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนท่ ๑ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม (Check List) มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง และข้อมูลที่ได้จากการสร้างข้อความแบบเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จะนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามโดยการกำหนดน้ำหนัก การให้คะแนนเป็น ๕ ระดับตามแบบการวัดของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นมีเกณฑ์ การแปลผลในแต่ละช่วงของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภเทพพร เขต ๒

จอห์น ดับบลิว เบสท์ (John W.Best) ระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

๔.๕๐ - ๕.๐๐ หมายถึง มากที่สุด

๓.๕๐ - ๔.๔๙ หมายถึง มาก

๒.๕๐ - ๓.๔๙ หมายถึง ปานกลาง

๑.๕๐ - ๒.๔๙ หมายถึง น้อย

๑.๐๐ - ๑.๔๙ หมายถึง น้อยที่สุด

๖. ผลการวิจัย

๑) ข้าราชการครูมีความคิดเห็น ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒๔$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านหลักความโปร่งใส, ด้านหลักความรับผิดชอบ, ด้านหลักความคุ้มค่า, ด้านหลักการมีส่วนร่วม, ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๗๖$), ($\bar{X} = ๔.๐๖๔$), ($\bar{X} = ๔.๐๕๗$), ($\bar{X} = ๔.๐๑๒$), ($\bar{X} = ๓.๙๘๓$) และ ($\bar{X} = ๓.๙๕๐$) ตามลำดับ

๒) เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ความสัมพันธ์ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรย่อยของหลักธรรมาภิบาล พบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรย่อยของหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่ากับภาพรวมของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารโรงเรียนจะไม่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานทุกกลุ่มงานของโรงเรียน และแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ คือ ผู้บริหารต้องนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ทุกด้าน กำหนดนโยบายและประกาศต่อสาธารณะให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกัน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนทุกด้าน และผู้บริหารต้องมุ่งมั่น จริงใจ จริงจัง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นธรรม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ที่สำคัญต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นตัวอย่างให้แก่บุคลากรทุกคนได้ และจะเกิดความศรัทธาให้ความร่วมมือกับผู้บริหารอย่างเต็มที่ และนำหลักธรรมพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลมาช่วยในการบริหารงาน คือ ยกย่องจิตใจให้หลุดพ้นจากความคิดที่ไม่ถูกต้อง ไม่งาม (อกุศลมูล) ทำความดี เสียสละ เกื้อกูลกัน (บุญกิริยาวัตถุ) พร้อมรับฟังการกล่าวตำหนิจากคนอื่น (ปรโตฆัสสะ สัมมาทิฐิ) วางตัวสม่ำเสมอ เคารพคนอื่น (สมานัตตา) และทศพิธราชธรรม ๑๐ หลักธรรมสำหรับผู้บริหาร

๗. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๗.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ผู้ร่วมงานได้มีโอกาสเรียนรู้ อบรม ให้ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ เช่น ให้ไปประชุมสัมมนา ด้านกฎหมายต่างๆ

๒) ควรดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริม เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง เช่น การอบรมปฏิบัติธรรม และต้องปฏิบัติควบคู่กับการลงโทษ และการให้ขวัญกำลังใจ

๓) ควรส่งเสริมให้การปฏิบัติงานตามหลักปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ มีความถูกต้องตามระเบียบ ฯลฯ

๔) ควรส่งเสริมให้มีการประชุม ทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้ร่วมงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจ และทำงานร่วมกันให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

๕) ควรส่งเสริมให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในงานที่ได้รับมอบหมาย เรียนรู้งานตามกรอบขอบเขตของงาน

๖) ควรส่งเสริมให้มีการประชุมสัมมนา การจัดทำแผนปฏิบัติงาน การใช้งบประมาณตามโครงการต่างๆ เพื่อให้การวางแผนการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๗) ควรมีกำหนดนโยบายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน และประกาศต่อสาธารณะ มีการติดตามผลการบริหารและประกาศผลงานตามที่ได้มีนโยบาย เพื่อให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จ

๗.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอคลองลาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๒) ควรศึกษาความพึงพอใจของชุมชน ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

๓) ควรศึกษาประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

๔) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๗.

กลุ่มนโยบายและแผน. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒, ๒๕๕๗.

_____. รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒, ๒๕๕๗.

เจริญ เจษฎาวัลย์. การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: พอดี, ๒๕๔๕.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์, ๒๕๔๕.

วิภาส ทองสุทธิ. การบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพมหานคร: อินทภาษ, ๒๕๕๑.

สุดจิต นิมิตรกุล. กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓.

สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒.

(๒) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒. ผลประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม
ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปฐมวัยและประถม/มัธยม). [ซีดี-รอม],
๒๕๕๖.

(๓) สิ่งพิมพ์รัฐบาล:

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕” ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๑๑๙, ตอนที่ ๑๒๓ ก (๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕) : ๑๘.

๒. ภาษาอังกฤษ

Krejcie, R.V. , D.W. Morgan. “Determining Sample Size for Research Activities”, Educational and
Psychological Measurement. vol. 30. No. 3: 608.